

medgaar til Bygningen af et saadant Skib eller paa andre Maader. Jeg vil da spørge Ministeren, om dette Skib, naar det bliver færdigt, maa afleveres, eller om det skal blive liggende paa Værftets Regning og Bekostning og med de store Kapitaler indestaaende i det, som de store Skibe andrager, og som under de nuværende Forhold ofte vil komme op til 4—5—6 Mill. Kr. Loven giver ikke noget Svar paa disse 3 Spørgsmaal, men den højtærede Minister kan maaske her i Salen komme med en Udtalelse om, hvorledes Ministeren ser paa disse Forhold, og om det vil ligge indenfor den Bemyndigelse, Lovforslaget giver, at afgøre disse Spørgsmaal.

Jeg skal endnu hertil kun føje, at den store Mangel paa Bygningsmaterialier til Skibe allerede har gjort Tusinder af Arbejdere arbejdsløse. Der er mange Bestillinger paa Nybygninger til vor Handelsflaade hos alle Værfter her i Landet, men Materialier til disse Nybygninger mangler til Dels og kommer kun langsomt og i meget ringe Mængde frem. Jeg vil derfor henstille til den højtærede Minister at gøre alt i saa Henseende, hvad der kan gøres, for at bevæge Regeringen til i videst muligt Omfang at søge at skaffe Materialier til Værfterne, saa at der kan blive bygget Skibe til vor Handelsflaade til Erstatning for de mange Skibe, der er gaaet tabt under Krigen under Forsøg paa at opretholde Tilførslerne til Landet. Det vil saa ogsaa medføre, at der kan skaffes Arbejde til Tusinder af Arbejdere. Der er sikkert ingen Tvivl om, at den højtærede Minister vil gøre, hvad der kan gøres i den Retning, for naar man stadig forsøger en Ting, kan det ofte lykkes, medens man, naar man maaske straks tænker: det er umuligt at faa noget mere, og saa opgiver det sidste, yderligere Forsøg, ikke opnaar et Resultat.

Det er disse Spørgsmaal, jeg gerne vil rette til Ministeren. Hvis det er muligt for den højtærede Minister at give Svar paa dem her, og hvis disse Svar er saaledes, som jeg venter mig dem, ser jeg heller ingen Anledning til at henvise denne Sag til et Udvalg, idet jeg ved, at det Parti, jeg hører til, ogsaa er villigt til at søge denne Sag, der er af ret stor Betydning, gennemført saa hurtigt som muligt.

Handelsministeren (Hage): Det ærede Medlem (Richelieu) har rettet nogle Spørgsmaal til mig, som alle gaar ud paa, hvorledes det vil stille sig med Hensyn til de privatretlige Virkninger af de Forskrifter,

som Regeringen maatte træffe i Henhold til den Bemyndigelse, som Loven giver den. Jeg maa dertil i al Almindelighed svare, at dette er Spørgsmaal, som Lovforslaget ikke kan give og ikke er bestemt til at give Besked om. Lovforslaget har kun Hensikts paa de offentligretlige Forhold. Hvad det her drejer sig om, er Spørgsmaalet om Statens, Samfundets Interesse, om denne kan nødvendiggøre, at Statsmagten griber ind i Forhold, som den under normale Tilstande intet Øjeblik vilde blande sig i. Men hvorledes en saadan Indgriben fra Statsmagtens Side vil komme til at virke i Henseende til de privatretlige Forhold mellem Borgerne indbyrdes, det er noget, som til sidst kun Domstolene kan afgøre. Det er en Misforstaaelse, naar det ærede Medlem gaar ud fra, at den Bemyndigelse, som denne Lov giver Ministeren, sætter ham i Stand til at afgøre, hvorledes Retstvistigheder af denne Art mellem Borgerne indbyrdes skal løses. De privatretlige Kontraktforhold mellem Borgerne indbyrdes bliver ikke ved denne Lov undtagne fra Domstolenes Paakendelse. Stillingen er ganske den samme som overfor alle andre Paabud og Forbud, som Statsmagten i disse Tider udsteder, og selv i normale Tider forudsætter man Muligheden af slige Indgreb, saaledes som det ærede Medlem, der er saa nøje inde i alle Søfartsforhold, vil kende f. Eks. fra de almindelige Klausuler i Konnossementer. Hvis Statsmagtens Indgreb forhindrer et Skib i at fuldføre sin Rejse og udføre den Kontrakt, det har paataget sig, er i Henhold til Konnossementets sædvanlige Klausuler Rederen eller Skipperen fritaget for sin Forpligtelse. Saa kan der opstaa en lang Række Tvivlsmaal om Erstatning, Distancefragt o. s. v., og hvis de ikke kan afgøres i Mindelighed, maa de gaa til Domstolene. Ganske det samme vil være Tilfældet her.

Det ærede Medlem spurgte, hvorledes det vil gaa, hvis Nybygningen af et Skib, om hvis Bygning der er sluttet Kontrakt, og som har faaet et vist Nummer, paa Grund af Forbud fra Staten ikke kan sættes i Værk efter Nummerfølge, og hvornaar dets Tur da kommer. Ja, det er noget, der maa afgøres efter Kontraktens Indhold. Det er givet, at paa det Tidspunkt, da Regeringen griber ind og siger til Værftet: det gaar ikke an længere at fortsætte med at sætte Nybygninger for udenlandsk Regning i Værk, da vil Værftet, naar det i øvrigt har Materialier og er i Stand dertil, fornuftigvis tage fat paa det nærmeste af Nummerordenens Ar-